

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 126/2016-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. marca 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti RINGIER AXEL SPRINGER Slovakia, a. s., Prievozská 14, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Havlátom, Advokátska kancelária HAVLÁT & Partners, Rudnayovo námestie 1, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 NcC 70/2015 z 10. novembra 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti RINGIER AXEL SPRINGER Slovakia, a. s., o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti RINGIER AXEL SPRINGER Slovakia, a. s., Prievozská 14, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 NcC 70/2015 z 10. novembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je v procesnej pozícii žalovanej v konaní sp. zn. 10 C 333/2015 pred Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“), ktorého predmetom je ochrana osobnosti. Sťažovateľka podaním z 13. októbra 2015 vzniesla námietku zaujatosti voči sudkyni okresného súdu z dôvodu pomeru zákonného sudcu k žalovanej, teda sťažovateľky. O tejto námietke zaujatosti rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že zákonného sudcu z konania a rozhodovania nevytlúčil.

Sťažovateľka v sťažnosti vyjadruje nespokojnosť s napadnutým uznesením krajského súdu a je presvedčená o tom, že napadnutým uznesením došlo k porušeniu jej označených práv, konkrétne základného práva na nezávislý a nestranný súd podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a analogického práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka ďalej na obhajobu svojho presvedčenia o porušení označených práv cituje a uvádza viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva, poukazuje na teóriu „zdania“ vyjadrenú vo veci *Delcourt v. Belgicko*, 1970, séria A, č. 11, pričom tvrdí, že tým, že krajský súd nevytlúčil zákonného sudcu napadnutým uznesením, nie je splnená požiadavka nestrannosti zákonného sudcu. Sťažovateľka tiež namieta, že odôvodnenie napadnutého uznesenia je arbitrárne.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že napadnutým uznesením krajského súdu boli porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, napadnuté uznesenie krajského súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a zároveň jej prizná úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd sťažnosť predbežne prerokovať, resp. následne o nej rozhodnúť len z hľadiska toho, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Sťažovateľka namieta porušenie svojho označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že krajský súd napadnutým uznesením rozhodol o námietkach zaujatosti proti zákonnej sudkyňi v civilnej veci sťažovateľky vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 10 C 333/2015 tak, že ju nevytlúčil z prerokovania a rozhodovania veci.

Sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na nestranný súd podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na nestranný súd podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka zároveň tiež namietala, že odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu je arbitrálne.

Pokiaľ ide o námietku arbitrárnosti napadnutého uznesenia krajského súdu, tá priamo súvisí so záverom krajského súdu o existencii dôvodov na vylúčenie zákonnej sudkyne vo veci sťažovateľky. Keďže sťažovateľka v závere krajského súdu o neexistencii zákonných dôvodov na vylúčenie zákonnej sudkyne vidí porušenie svojho práva na nestranný súd, námietka arbitrárnosti napadnutého uznesenia je konzumovaná námietkou o nedostatku nestrannosti sudkyne prerokujúcej vec sťažovateľky.

Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľka môže domôcť využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným orgánom verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. III. ÚS 207/04, I. ÚS 127/05).

Ústavný súd pripomína, že ústavné súdnictvo je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (m. m. IV. ÚS 187/09). V danej veci nepovažoval za potrebné obsirnejšie sa zaoberať argumentáciou sťažovateľky, pretože aj v prípade opodstatnenosti jej tvrdení existujú možnosti nápravy v ďalšom priebehu konania v merite veci.

Ústavný súd ďalej poukazuje na to, že základné právo na súdnu ochranu „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

Ústavný súd k okolnostiam sťažovateľkinej vecí uvádza, že predmet konania o uplatnenej námietke zaujatosti konajúceho sudcu nemožno stotožňovať s predmetom konania, v ktorom dotknutý sudca koná a rozhoduje. Konanie o uplatnenej námietke zaujatosti končí rozhodnutím, ktorým konkrétny sudca je, alebo nie je vylúčený z prerokúvania a rozhodovania určitej veci. Toto rozhodnutie však nie je rozhodnutím o otázke tvoriacej predmet sporového konania, v ktorom namietaný sudca konal. Konanie o uplatnenej námietke zaujatosti sudcu preto predstavuje čiastkový procesný postup všeobecného súdu smerujúci k rozhodnutiu slúžiacemu na zabezpečenie rozhodovania sporovej veci nestranným súdom. Kvalita rozhodovania súdu o námietke zaujatosti sudcu tak nachádza svoj odraz i v kvalite meritórneho rozhodnutia v konaní, v ktorom bola námietka zaujatosti sudcu vznesená (m. m. III. ÚS 30/2010).

V spojitosti s tým ústavný súd zastáva názor, že namietané uznesenie krajského súdu by mohlo zakladať porušenie označených práv sťažovateľky len v prípade, ak by bolo spojené s konkrétnym relevantným nepriaznivým dôsledkom pre sťažovateľku, ktorý bol týmto uznesením spôsobený, pričom by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe, prípadne v opravných konaniach (m. m. III. ÚS 30/2010). Sťažovateľka však takýto argument vo svojej sťažnosti nepredostrela.

Vzhľadom na to, že právomoc ústavného súdu je subsidiárna v súlade s čl. 127 ústavy a § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky pre nedostatok svojej právomoci (m. m. II. ÚS 129/04, I. ÚS 20/2011, I. ÚS 311/2011, III. ÚS 30/2010, IV 186/2010).

Aplikovaný právny prístup má oporu aj v rozhodovacej praxi Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý v súvislosti s namietaným porušením práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaniach o námietkach zaujatosti sudcov konštatoval, že takéto konanie, nezávislé na konaní, v ktorom bola takéto námietka uplatnená, sa netýka oprávnenosti trestného obvinenia alebo civilných práv a záväzkov v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto je tento článok na takéto konania (o námietke zaujatosti, pozn.) neaplikovateľný (pozri Ovcharenko proti Ukrajine, rozhodnutie z 20. 10. 2009, č. 26362/02, tiež Mianowicz proti Nemecku, čiastočné rozhodnutie z 19. 5. 2009, č. 37111/04).

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že predpokladom na záver o porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní vo veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v Občianskom súdnom poriadku (m. m. I. ÚS 148/03, III. ÚS 355/05, II. ÚS 307/06).

Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002), vyplýva, že ústavný súd a Európsky súd pre ľudské práva overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pridržiavajúc sa tejto línie svojej stabilnej judikatúry, ako aj opierajúc svoje závery o rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva nezistil v obsahu sťažnosti žiadnu skutočnosť alebo dôvod na to, aby sa v danej veci odchýlil od tohto právneho názoru, preto ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. marca 2016

